

LOV OG EVANGELIUM

Gitt ut av Norsk Luthersk Lektormisjon

Nr. 3

15. mars 1984

20. årg.

Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen?

Av Øivind Andersen

Herre Jesus Kristus, du Guds levende Sønn, vi takker deg for din frelse, vi takker deg fordi du kommer til alle dem som hører hva du sier. Jeg ber deg i ditt navn, Herre, at vi må være åpne for din tale og ta imot den. Amen.

I Matteus 11,2-6 leser vi i Jesu navn: Men da Johannes i fengslet hørte om Kristi gjerninger, sendte han bud med sine disipler og lot si til ham: Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen? Og Jesus svarte og sa til dem: Gå bort og fortell Johannes det som I hører og ser: blinde ser og halte går, spedalske renses og døve hører og døde står opp, og evangeliet forkynnes for fattige; og salig er den som ikke tar anstøt av meg. Amen.

Døperen Johannes sitter i fengsel fordi han har vært tro mot sitt kall. Han hører om Kristi gjerninger, fordi hans disipler får lov å gå inn og ut hos ham i fengslet, men det er et meget hårdt fengsel han ellers sitter i, og han har det vondt. Så får han altså høre om Kristi gjerninger, og de gjerninger han hører

om er slike gjerninger som Johannes på forhånd vet at Messias skal gjøre når han kommer. Nå hører han at det er begynt å skje, nettopp det som han har forkynt om Messias, det går nå i oppfyllelse. Da er det at Johannes sender bud til Jesus med sine disipler, og lar si til Jesus: Er *du*-med betoning av ordet du — den som skal komme, eller skal vi vente en annen?

Det høres som Johannes er kommet i tvil, det høres som han er i stor nød, og dette er opstått serlig fordi han hører om Kristi gjerninger, det er i hvertfall når han hører om dette at han sender dette bud til Jesus. Det kan synes underlig, ikke sant? Det er dem som sier at har et menneske hatt en serlig opplevelse av Jesus, kommer han aldri mer i tvil. Det er i hvertfall ingen som har hatt en slik opplevelse av hvem Jesus er som nettopp Johannes. Han sto fremfor Israel og pekte på Jesus som den der bærer verdens synd, og han sa om Jesus at den som sendte ham for å døpe med vann, han sa til ham: den du ser Ånden komme ned-

ver, han er den som døper med den Hellige Ånd, og jeg har sett det, vidner han, og vidner at han er Guds Sønn. Dette mektige vidnesbyrd om Jesus, det har døperen fått ved den hellige Ånd, og en sterkere opplevelse av hvem Jesus er, er det umulig å få.

Nå sitter han altså i fengsel, nå hører han om Kristi gjerninger, og nettopp da sender han dette bud til Jesus. Det kan synes underlig, som sagt, men tenker vi oss om, så er det kanskje ikke så underlig likevel. Han hører at Jesus gjør alle slags gjerninger for å hjelpe folk i alle slags nød, og det siste han har hørt, det ser vi i en parallell beretning, er at Jesus har opvakt enkens sønn i Nain. Da er det at han sender sine disipler til Jesus med dette spørsmålet.

Johannes visste at han sat i fengsel for sanhetens skyld. Han hadde vært tro i sitt kall, derfor sitter han der, og han vet at han har banet veien for Jesus, som han selv sa: Forat han skulle openbares for Israel, derfor er jeg kommet og døper med vann. Alt dette vet Johannes. Så hører han at Jesus tar seg av alle slags mennesker, men han besøker ikke Johannes, han sender ikke så meget som en hilsen engang til Johannes. Ville det ikke være naturlig for ham å tenke: Hvis jeg er hans forløper, og har banet veien for ham, og jeg sitter i fengsel for sanhetens skyld, skulle ikke han som er Messias hjelpe meg? Skulle han ikke også se til meg, skulle ikke jeg høre et eneste ord fra ham? Det ville ikke være underlig om også Johannes hadde tenkt slik.

Vell, så går han til Jesus direkte med spørsmålet, ikke omveier, direkte til Je-

sus. Det skal du også gjøre om du kommer i tvil, gå direkte til Jesus selv med det. Og så spør han direkte: Er du den som skal komme, eller skal vi vente en annen? og han får svar: Gå bort og fortell Johannes hva dere hører og ser. Det er det underlige svaret han sender. Han henviser til de samme gjerningene som døperen har hørt om. Men legg nå merke til hva Jesus sier: *Blinde ser*, det er en umulig ting. *Halte går*, der står i grunnteksten: lamme går, det er en umulig ting. *Spedalske renses*, det er også en umulig ting. *Døve hører*, det er også en umulig ting. *Døde står op*, det er også en umulig ting. Og *Evangeliet forkynnes for fattige*, det er i virkeligheten en umulig ting. Og så sier Jesus: Salig er den som ikke tar anstøt av meg.

Jesus er kommet for å gjøre det som ingen annen kan gjøre. Han er kommet med ett nytt liv, han er kommet, vi kan ikke forklare det, men han er kommet for nettopp å gjøre det som mennesker ikke kan, det som er umulig for mennesker, å hjelpe i allslags nød og i virkeligheten komme med et evig liv.

Johannes er blitt fattig der han sitter i fengslet, han har ikke sin gjerning lenger, han har ingenting mere, han er bokstavelig talt ribbet for alt. Nå kommer evangeliet til Johannes. Jesus sender svaret på en slik måte at han må *tro ham på hans ord*, for å bli hjulpet. Han går ikke og besøker ham, han kunne jo ha gjort det selv om det var litt lang vei ned, men han gjorde ikke det. Han svarer Johannes, men han svarer på en slik måte at Johannes må tro ham på hans ord for

Bladet Lov og Evangelium

Bladet blir sendt til alle som sender eksp., navn og adr.

Bladet blir halde oppe av frivillige gåver. Eksp.: O. Dyrøy, 5620 Tørvikbygd.

Telefon (055) 58363

Alt som har med bladet sin eksp. blir sendt dit, som tinging, oppseiing og adresseforandring.

Gåver til bladet kan sendast kass. S. Bøhn postgiro 5 68 21 33.

Red. Amund Lid, post 5600 Norheimsund. Tlf. (055) 51 080.

Norsk Luth. Lekmannsmisjon

Form. Ragnar Opstad

Opstadv. 38, 4350 Nærbø Telf. 04-433685.

Kass. Sverre Bøhn, 5601 Norheimsund.

Postgiro 5 68 21 33. Bankgiro 3530.21.00932.

ØYSTESE TRYKKERI A/S

å få hjelpen, og slik svarer Jesus i dag også.

Jesu ord utretter det som ikke menneske kan gjøre. Jesu ord gir oss evig liv, og Jesu budskap, evangeliet, det er et budskap til den som ikke har noen ting, ikke kan noen ting, ikke er noen ting, det er et budskap til dem som innser sanningen om seg selv. Der kommer budskapet om Jesus, som er Guds Sønn, som har gitt seg selv for våre synder, som har kjøpt oss til Gud med sitt eget blod, som har gjort alt det vi mennesker trenger for å stå for Gud.

Dette kommer til oss i et budskap, i ett ord, og den som tror Jesus på hans ord, møter Jesus personlig. Det er lett å ta anstøt av Jesus, nettopp fordi det kommer så helt annerledes enn vi tenker. Vi vil så gjerne at Jesus skal gripe inn, som vi sier på mange slags måter. Men han gjør jo det også, han helbreder jo fra sykdommer dem som trenger det og er tjent med det, men det er en ting

som aldri slår feil at Jesus kommer til oss i ett budskap, i budskapet om ham og hva han har gjort til vår frelse. Der kommer han til frelse for dem som ikke tar anstøt av dette budskapet, men tror ham på hans ord.

Johannes ble hjulpet av svaret, disiplene til Johannes ble også hjulpet av svaret, det ledet dem bort fra Johannes til Jesus, du blir også hjulpet av dette svaret, likesom jeg er blitt det. Tro derfor Jesus på hans ord! Amen.

Avskrift etter lydband frå den Lutherske Timen i Norea Radio, med løyve frå Andersen og Norea, ved A.L.

Herrens nådemiddel

Den Herre Jesus i den natt da han ble forrådt, tok et brød, takket og brøt det og sa: Dette er mitt legeme, som er for dere, gjør dette til minne om meg! (1. Kor. 11,23-24)

En av de verste hindringer for dem som nyter Herrens nattverd, og som plager og hindrer mange troende hjerter og tar fullstendig fra dem den trøst, hvile og glede som nattverden skulle gi, er det at en anser den som en slags høytidelig offerfest, hvor vi skal gi Gud noe godt, tre fram for alteret og bringe ham velbehagelige offer av vår fromhet, anger, tro, bønn, gode forsett og så videre. Og så tenker en ikke på at nattverden er et *nådemiddel*, hvor tvert om Herren vil gi oss, sine stakkars, fattige, dypt sunkne barn den trøst, styrke og hvile som vi trenger. Legg nøye merke til det: nattverden er, likesom Guds ord, et *nådemiddel*. Likesom en ikke kommer til ordet for å gi eller vise fram noe for Gud,

men bare for å få noe godt, noen kraft og hjelp for sin svake tro, sin ufullkomne anger og bønn, således bør en også komme til Herrens hellige nattverd som til et *nådemiddel*, hvor en bare søker *hjelp* imot alt som er i veien med en. Du gruer for å gå til Herrens bord, fordi du vet med deg selv at du i ditt daglige liv er så full av svikt. Du er ikke slik en kristen skulle være, det er enten i din tro eller i ditt liv noe sykt, det er en eller annen betenkelig feil ved din kristendom, og derfor kan du ikke frimodig gå fram til Herrens bord. Men hva er vel dette annet enn fullstendig å glemme det som er nattverdens hele mål og hensikt: nettopp å være et legemiddel mot alle disse sykdommer og feil ved vår tro og vårt liv? Hvis alt var slik som det burde være med din kristendom, med din tro og ditt liv, da trengte du ikke komme til dette nådemiddel. Likesom også Kristus med hele sin gjerning ikke er kommet for rettferdige, men for syndere, som han selv sier: *De friske har ikke bruk for legen, men de som har det ondt*. Tenk deg om en legemlig syk ble oppfordret til å søke lege og svarte: Det våger jeg ikke; for jeg er så veldig syk, mitt blod er så ødelagt, mitt utslett så stygt, at jeg kan ikke søke lege så lenge jeg er i en slik elendig forfatning; jeg burde jo først bli noe bedre. Ville du ikke forbauses over en slik dårskap og svare: Er det ikke nettopp for sykdoms skyld en bør søke lege?

Akkurat på samme måten er det, når en på grunn av åndelig svikt og sykdom frykter for å gå til Herrens hellige nattverd. De er jo nettopp gitt oss til hjelp

og lekedom mot alle slags svikt og all slags sykdom.

La oss aldri glemme den store kjærlighet som vår nådige Frelser la for dagen da han innstiftet dette nådemiddel! Hva sa han selv om sitt blod, da han rakte fram den velsignede kalken? Av alt det store som kunne sies om dette blod, nevner han bare dette: *det utgytes til syndenes forlatelse*.

Der ser vi hva han ville! Det var trøst mot *synden*, som er den mest trykkende nød for hans barn, at han innstiftet nådebordet. *Til syndenes forlatelse!* Det er *synden*, anklagen for synd og utroskap mot Gud som tar fra meg den trøst og frimodighet jeg skulle ha for ham. Det er til lekedom mot denne nød Herren innstiftet dette salige minnemåltid hvor vi skal komme hans soningsdød i hu. Han har stillet nattverdbordene opp som hvilesteder på vår veg, for at vi, når vi blir trette av vandringen, sjelen blir hungrig og matt, sinnet bedrøvet og foten såret ved de mange feiltrinn, at vi da kan sette oss ned og bli fornyet med livets brød, med å komme i hu og nyte dette legeme og blod som ble gitt hen på korset til våre synders forlatelse. Og gjennom det vil han forsikre oss om igjen og om igjen at han ikke er vred på oss.

Derfor er det nettopp når vi ligger under for en eller annen særskilt svakhet eller åndelig ustadighet, at det er rette tid til å skynde seg til Herrens nådebord, likesom en av samme grunn skynder seg til Ordet. Derfor taler også gamle lærere, som har innsett dette, på en slik måte om det som gjør oss til verdige nattverd-

Fredsfyrsten

Profeten Esaias får ein bodskap frå Herren til eit folk i ufred og nød. Bodskap om ein person som heiter under, rådgjevar, veldig Gud, æveleg fader, fredsfyrste. Vi skulle tru folket vert glade ved å høyra dette. Men nei, ordet seier: Kven trudde det bodet vi høyrde? og kven syntte Herrens arm seg for? Vi vil sjå litt på namnet Fredsfyrsten, og ber: «O, Jesus åpne du mitt øye, at jeg må se hvor rik jeg er.»

I alt vi les, ser og høyrer, må vi erkjenne at menneske er i den største ufred og nød. Det har aldri vore fred på jord, eller i hjarta etter Adams fall i hagen. Frå den dag har striden mellom slangens ætt og kvinna si ætt rasa. Men der lydte det frå Herren: Kvinna si ætt skal knusa slangens hovud. Det er dette Esaias ser og forkynner. No er han komen. Vi skriv 1984 etter Fredsfyrsten kom og knuste slangens hovud. Høyr kva han seier i sin fyrste tale i Nasaret, etter freisting og kamp i øydemarka: Herrens

~~~~~
gjester, at vi kan undres på om de har vært ved sine fulle fem.

Luther sier: «Du bør ofte gå til dette bord, men særlig da når du er vel skikket til det, d.v.s. når du er plaget av mange og store synder.» Og dr. Swedberg sier som svar på spørsmål om når en bør gå til Herrens nattverd: «Når trælesinnet begynner å ville innta barnetillitsens plass i ditt hjerte.» Disse har innsett at nattverden er et *nådemiddel!*

C. O. Rosenius

Ande er over meg, fordi han har salva meg til å forkynna evangeliet for fattige: han har sendt meg til å ropa ut friedom for fangar, og at blinde skal få synet, til å løysa dei som er trelka or tvang, og til å lysa ut eit hugnadsår frå Herren.

Vil du lesa ordet ein gong til, og sjå om det passer til ditt liv. Har du Guds Ande over deg? Kan du forkynna evangeliet for fattige? Slik kan vi lesa vidare. Nei, må vi seia av heile hjarta, Anden har eg ikkje, den lyt eg få. So fattig er eg, at eg ikkje har ein tanke eller ord som er fullkome for Gud.

Kor er vi ikkje fanga under eigen tanke, eigen syndelyst, og andre menneske.

Blinde som ikkje ser Guds rike, eller sin eigen nød og syndeskuld, træler under all si eiga vanmakt, under lova som krev det fullkomne. Eg som ikkje eig noko fullkome å visa til. Træl under sjukdom, lekamleg og åndeleg. Trælekåra er i sanning så store som ingen veit. Det er berre Herren som veit kor hjelpelause vi er. Han seier: Det som er fortapt.

Korleis skal eg få koma fri? få fred og kvila? Det står skrive: I dag har dette skriftordet sannast, som de sjølve kan høyra. Kva seier Fredsfyrsten her? Fyrst at underet er skjedd, Esaias hadde tala sant. Det folket som ferdast i mørket, skal sjå eit stort ljøs. Ljoset vert stort over alle menneske sin fattigdom, trælestand og blindheit. Men kven ville høyra det i den tida, eller i dag. I sanning, mørket var stort.

Då dei i synagoga høyrde korleis det stod til med dei, vart dei alle brennande harme. Dei for opp og dreiv han ut or byen, og førde han bort på bruni av det

fjellet byen deira var bygd på, der ville dei støyta han utover. Å erkjenna slik eg er, det er umogleg utan å tru sanninga om seg sjølv. Då ser ein seg, bunden av lekkjer på syndeveg lange. Å verta fri, tek til med å høyra.

Vil du høyra, og lata Guds ljøs nå hjartelivet? Noko mindre duger ikkje, for det er i hjarta mørket bur.

Om ljuset frå Gud er stort over menneske sitt liv og vonde hjarte, so er ogso ljuset over Guds kjærleik og hjartelag stort, ja, nåde over nåde. Tenk i dag kan alle som vil høyra skriftordet, verta rike, frigjorde, utløyste og sjå Guds frelse i stedfortræderen.

All ufred i hjarta og liv kjem bort ved å høyra kva Fredsfyrsten seier om sitt liv og sin gjerning på jord.

Freden er ein person, slik han sa med Tomas: Eg er vegen, sanninga og livet. For han er vår fred, han som gjorde to til eitt, og braut ned gjerdet som var skiljevæggen, fiendskapen. Og han kom og forkynte fred for dykk som var langt borte, og fred for dei som var nær. Trur du, og ser du at fiendskapen tok Fredsfyrsten Jesus seg av?

Du synest vera langt borte frå det du skulle vera. Han forkynter fred for deg som er langt borte, kan du høyra røysta hans i dag? Kom, for alt er ferdig!

Det er ikkje vår fattigdom, vår trølestand, vår blindheit, fangenskap eller ufred som er vår ulukke, nei, alt dette ser vi at ein annan har teke på seg. Men grunnska den ligg i å draga seg unna frå ljuset, og sanninga. «Til doms er eg komen til denne verda, so dei som ikkje ser, skal sjå, og dei som ser, skal verta

blinde. Nokre farisearar som var innmed han, hørde det og sa: Kan henda me og er blinde? Då sa Jesus: Var de blinde, so hadde de ikkje synd, men no seier de: Me ser – og synda dykkar vert verande der ho var.» Dei måtte sjølve bera syndeansvaret, måtte og sjølve frambringa rettferd for Gud, og fred med Gud. Ein håplaus og fortvila livslagnad. Han som var ljuset og livet, vert forkasta.

Måtte det verta mange som fekk bruk for Fredsfyrsten, rådgjevaren, og den ævelege Fader. Då vil ogso freden koma i hjarta, heim og samfunn. Høyr kva Herren seier: Men dei ugudelege er som det bårande havet, det kan ikkje halda seg stilt, og bylgjene rotar opp skarn og søyla. Den ugudelege har ingen fred, seier min Gud. Esaias 57,20-21. Det er svært å sjå all skarn, søyla og vondskap og gudløysa rotar opp. Kan berre undrast over menneske sin blindheit og vantru.

Det er berre ein veg bort frå alt det som vondt er. So seier Herren, utløysaren din, Israels heilage: Eg er Herren din Gud, som lærer deg å gjera det som er til gagn, som leier deg på vegen du skal gå. Å, ville du lyda på mine bod! Då vert din fred som elvi, og di rettferd som havsens bylgjer, då vert di ætt som sanden, og di livsfrukt som sandkorni. Ættenamnet vert aldri utrudd eller utsletta for mi åsyn. Esaias 48,17-19.

Skulle vi ikkje be om, og lata oss leia på denne veg. Den fører til ljuset, livet, freden og frelsa, og himlen til slutt.

Odd Dyroy

I Getsemane tømmer han den bitre kalk

Av David Hedegård

Da Jesus hadde talt dette, gikk han ut med sine disipler over bekken Kedron; der var en have, og i den gikk han selv og hans disipler inn. Men Judas, som forrâdde ham, kjente også stedet; for Jesus samles ofte der med sine disipler.

Og de kom til et sted som heter Getsemane, og han sa til sine disipler: «Sett dere her, mens jeg går der bort og ber!» Og han tok Peter og Jakob og Johannes, og begynte å forferdes og engstes, og han sier til dem: «Min sjel er bedrøvet inntil døden; bli her og våk med meg!» Og han gikk et lite stykke fram, så langt som et stenkast, falt ned på jorden og ba at denne stund måtte gå ham forbi, om det var mulig, og han sa: «Abba, Fader! alt er mulig for deg; ta denne kalk fra meg! Dog, ikke hva jeg vil, men hva du vill!»

Og han kom og fant dem sovende, og sa til Peter: «Simon, sover du? Var du ikke i stand til å våke én time? Våk og be, forat dere ikke skal komme i fristelse! Ånden er villig, men kjødet er skrøpelig.»

Atter gikk han annen gang bort, ba og sa: «Min Fader! kan ikke dette gå meg forbi, uten at jeg må drikke det, da skjede din vilje!» Og da han kom igjen, fant han dem atter sovende; for deres øyne var tunge, og de visste ikke hva de skulle svare ham. Og han lot dem være, og gikk atter bort og ba tredje gang og talte de samme ord. Og en engel fra himmelen åpenbarte seg for ham og styrket ham. Og han kom i dødsangst og bad

enda heftigere, og hans sved ble som blodsdråper, som falt ned på jorden. Så stod han opp fra bønnen og kom til sine disipler og fant dem sovende av bedrøvelse, og han sa til dem: «Dere sover altså og hviler dere! Se, timen er nær da Menneskesønnen skal overgis i synderes hender; stå opp, la oss gå! Se, han er nær som forråder meg.»

«Min Fader! er det mulig, da la denne kalk gå meg forbi!» (Matt. 26,39). Slik ba vår Frelser i Getsemane.

Ordet «kalk» eller «beget» forekommer av og til i billedlig betydning i Bibelen og betegner da den del eller lodd som noen har fått. Denne del kan være både god og ond. En god lodd hadde det mennesket fått som i Salme 116,13 synger: «Jeg vil løfte frelsens beget og påkalle Herrens navn.» Men den kalk som ble rakt Jesus i Getsemane var bitter, ubeskrikelig bitter. Han kom i «dødsangst» — ikke bare engstelse, men dødsangst. Hans svette ble «som blodsdråper» — han ikke bare svettet, han svettet blod. Han ba «enda heftigere» — det var ikke nok med at han ba, han ba med økende heftighet. Og han sa: «Min sjel er bedrøvet inntil døden» — det betyr: Min bedrøvelse er så svær, at jeg er nær ved å dø.

Den kalk som ble gitt Jesus i Getsemane var bitter

Han sto like framfor sin død, og døden er bitter. Det vet vi alle, selv om vi

gjerne skyver tanken på døden ifra oss. Vi vet at vi skal dø — og at døden er fryktelig. Verken poetiske ord i dødsannonsen eller høystemte taler ved graven kan dølge den sannhet at døden er bitter. Bibelen understreker sterkt at døden er noe øndt; den er menneskenes fiende. Bibelen sier oss også at døden er så forskrekkelig fordi det finnes en hemmelighetsfull forbindelse mellom døden og synden: døden er syndens lønn (Rom. 6,23).

Men Bibelen taler også om at for noen mennesker har døden mistet sin bitterhet. Apostelen Paulus utbryter: «Død, hvor er din brodd?» (1. Kor. 15,55). Dødens brodd, det som gjør døden så forferdelig, finnes ikke mer for apostelen. Også i Ap.gj. 6—7 leser vi om en mann som hadde det slik at døden var uten brodd. De berettes det om Stefanus, den første martyr. Da han stod framfor sine dommere, «så de hans ansikt som en engels ansikt» (Ap.gj. 6,15) — det var dekket av en overjordisk glans. Og i dødens stund sa han at han så himlene åpne (Ap.gj. 7,56). Det er utallige kristne mennesker som i sin siste stund har avlagt et slikt vitnesbyrd, og særlig talende er disse vitnesbyrdene i martyrenes historie like fram til vår egen tid.

Men han som kjempet sin ensomme, angstfylte kamp i Getsemane, var noe annet og mer enn en martyr. I Det gamle testamentet finnes et kapittel som mer enn noe annet hjelper oss til å forstå innholdet i Herrens lidelse i Getsemane. Det er Esaias 53 — et kapittel som pasjonshistorien ofte henviser til både direkte og indirekte. Dette kapitlet er det

siste av de fire avsnittene om Herrens tjener mot slutten av Esaias' bok. I det nærmeste foregående avsnittet, i kapittel 50 (50,4ff), blir det omtalt hvor forskrekkelig grusomt Herrens tjener, Guds usedvanlige sendebud, blir behandlet. Det fjerde avsnittet begynner med å skildre den undring som griper folk og konger når de ser hva som så følger. «Således skal han få mange folkeferd til å fare opp, for han skal konger lukke sin munn» (Es. 52,15). Hva undrer man seg over? Man undrer seg over at nå skjer det motsatte av det man hadde all grunn til å vente. Man hadde ventet at de skyldige skulle få sin velfortjente straff. Men nå skjer det urimelige at den uskyldige Herrens tjener tar de skyldiges straff på seg og lider straffen i deres sted. «Han er såret for våre overtredelser, knust for våre misgjerninger; straffen lå på ham, forat vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom»* — slik lyder den ordrette oversettelsen av de siste ordene i verset.

Det nye testamentet lærer oss at det er vi som er de skyldige; det er vi som har fortjent å lide alt øndt for våre synders skyld, men han tok vår straff på seg. Det er dette som gjør hans død bitter og forferdelig. Han er Guds lam som ved sin død tar bort verdens synd.

Du gikk for meg en blodig sti,
og jeg som skyldig var, slapp fri.
Guds vredes skål du tømte ut,
så dyrekjøpt er jeg, din brud!

(Sangb. 217,3)

*Hedegård oversetter: «...och genom hans sår är det botat för oss.» O.a.

Kalken ble rakt ham av Faderen

I Getsemane vendte Jesus seg i inn-trengende bønn til sin Fader. Det var på Faderens oppdrag han var her i verden, det var Faderens vilje han skulle fullbyrde. Når han underviste disiplene om sin død, hadde han ofte henvist til profetenes forutsigelser, ikke minst til kapittel femtittre hos Esaias, det vi nettopp har omtalt. Gud hadde latt profetene skue inn i sin evige plan. Gud, som har skapt oss mennesker, har også visst om vårt fall og vår synd fra evighet av. Men han har også fra evighet avsett en utvei, en redning for den syndige slekt. I Åpenbaringens trettende kapittel står det at Guds lam «er slaktet fra verdens skapelse» (13,8)* — det vil si at Kristi offer hadde sin plass i Guds evige plan. I Peters første brev sies det at han «før verdens grunnvoll ble lagt» var utsett til å kjøpe syndere fri med sitt blod (1. Pet. 1,18f.). I Joh. 3,16 – «den lille bibel» – heter det: «For så har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, forat hver den som tror på ham, ikke skal fortales, men ha evig liv.»

Vi har så lett for å forfalske Bibelens tale om Guds kjærlighet. Vi oppfatter lett Guds kjærlighet som en slags allmenn velvilje, en slapp overbærenhet som ikke tar det så nøye. Vi er tilbøyelige til å mene at det ikke kan være så strengt med Guds bud, og så legger vi Guds hellige lov til side. Men den Gud som vi da har i tankene, han eksisterer

bare i vår innbilning. Bibelens Gud er helt annerledes, og det kan vi lære akkurat av Joh. 3,16. Det står ikke: «For så har Gud elsket verden at han overså synden, at han lot svart være kvitt, at han aldri straffet overtrederen.» Nei, så høyt har Gud elsket verden, *at han ga sin Sønn, den enbårne* — ga ham like hen i døden, forat han skulle lide straffen i synderes sted.

Og hva dette innebar, kan vi fatte i noen grad ved å gi akt på Jesu bønnerop i Getsemane: «Min Fader! er det mulig, da la denne kalk gå meg forbi!» Vi har før sagt at «kalk» eller «beger» i Bibelens språkbruk kan være et billedlig uttrykk for den del eller lodd som noen har fått. Men det bør legges til at alle steder i Bibelen, der det sies at Gud rekker mennesket en kalk, der er det Guds vrede det er tale om. I kapittel tjuefem i Jeremias' bok sier Herren til profeten: «Ta dette beger med vredesvin av min hånd og gi alle de folk jeg sender deg til, å drikke av det!» (Jer. 25,15)

Guds vrede er for det første hans hellige fortørnelse over vår synd. For det andre er det den straffen som han i denne sin fortørnelse har lagt på synderen. Gud hater synden, siden den er opprør mot hans hellige vilje og forakt for den lov som ikke er noe annet enn et uttrykk for hva han selv er. Ufravikelig lar han straffen ramme synderen. I Joh. 3,16 antydes også hva straffen består i: mennesket går *fortapt*, blir kastet bort fra Guds åsyn — ut i det evige mørket.

Men nå har Gud gitt sin Sønn i døden forat hver den som tror på ham, skal unngå fordømmelsen og få evig liv. Je-

* Den norske Bibel følger her en annen oversettelsesmulighet. O.a.

sus har smakt Guds vrede forat vi skulle slippe å smake den i evighet.

Du som et fromt uskyldig lam
led hjertens angst og verdens skam,
og endelig ved korsets død
forløste meg fra evig nød.

(Landst. 320)

Han tømte kalken i lydighet møt Faderens vilje

I Getsemane rygget vår Frelser tilbake for dette fryktelige som ventet ham. Fristelsen stormet inn over hans sjel, den samme fristelse som hadde møtt ham i ørkenen etter at Johannes hadde døpt ham. For alle de tre fristelsene i ørkenen var i virkeligheten bare én fristelse, nemlig fristelsen til å forlate lidelsens vei. Denne fristelsen hadde møtt ham på nytt da han første gang hadde forkynt for disiplene om sin lidelse og død. Da brast det ut av Peter: «Gud fri deg, Herre! dette må ingenlunde vederfares deg!» (Matt. 16,22). Men Jesus vendte seg om og sa til ham: «Vik bak meg, Satan! du er meg til anstøt; for du har ikke sans for det som hører Gud til, men bare for det som hører menneskene til.»

Da fristelsen kom igjen med ny styrke i Getsemane, ble vår Frelser kamp forferdelig. Han falt ned på sitt ansikt og ba, heftig, inntrengende, og gjenntok de samme ordene: «Min Fader! er det mulig, da la denne kalk gå meg forbi!»

Det nye testamentet har mye å berette om Jesu bønn.

Han ba da han ble døpt av Johannes, og mens han ba, åpnet himmelen seg (Luk. 3,21). Over ham var himmelen alltid åpen, for i hans liv fantes ikke synd.

Og det er jo bare synden, og ingenting annet, som kan stenge himmelen for oss. Men i Getsemane syntes det som om himmelen var stengt også over Jesus. Han ba og ba på nytt – uten å få svar. Men han gjorde nøyaktig slik som han en gang hadde lært disiplene sine. I det han hadde lært dem, var det en hovedsak at de skulle være inntrengende i sin bønn. «Be, så skal dere gis; let, så skal dere finne, bank på, så skal der lukkes opp for dere!» (Luk. 11,9). Bønnen skal være inntrengende, utholdende. Hvorfor? Er Gud uvillig til å høre? Må han beveges til å svare på bønnen? Han har jo befalt oss å be, og han har lovet å høre vår bønn. Likevel har Jesus lært disiplene at de «alltid skulle be og ikke bli trette», som det står i Luk. 18,1. Og den som lyder denne Jesu formaning, vil snart forstå meningen med den. Han får nemlig oppleve at hans indre verden åpnes for Gud, for Guds Ånd, for Guds vilje, under denne inntrengende bønnen.

«Er det mulig, da la denne kalk gå meg forbi!» — slik ba vår Frelser i Getsemane. «Er det mulig» — er det forenlig med din hellighet og rettferdighet, kan de syndige mennesker bli frelst fra synden på noe annet vis — «da la denne kalk gå meg forbi!» I Hebreerbrevet har vi et sted som gir nærmere forklaring på det som skjedde i Getsemane. I det femte kapitlet leser vi: «Og han har i sitt kjøds dager med sterkt skrik og tårer frembåret bønnen og nødros til ham som kunne frelse ham fra døden, og han ble bønnehørt for sin gudsfrykt, og således lærte han, skjønt han var Sønn, lydighet av det han led, og da han var full-

Vårt mørke — det underfulle lys

Og dette er det budskap som vi har hørt av ham og forkynner eder, at Gud er lys, og det er intet mørke i ham. Der- som vi sier at vi har samfunn med ham, og vandrer i mørke, da lyver vi og gjør ikke sannheten; 1. Joh. brev 1,5-6.

Det budskap at Gud er lys, og at det er intet mørke i ham, må forkynnes, så det kan bli hørt, for det er ingen i verden som kan innse det på noen annen måte, fordi mørket har blindet deres øyne i den grad, at de uvilkårlig tror det mot- satte om Gud, inntil Kristus begynner å lyse for dem, så de oppdager seg selv i dette lys.

Men det ufattelige for oss er, at når Jesus begynner å lyse for oss, så synes vi at nå blir det så mørkt, som det aldri har

endt, ble han opphav til evig frelse for alle dem som lyder ham.» (Hebr. 5,7—9). Han bar fram bønner og nød- drop til Gud, han som kunne redde ham fra døden, nemlig fra døden i synderes sted, forsoningsdøden. Han ble bønn- hørt — ikke slik at han unngikk denne døden, men slik at han fikk kraft til helt og holdent å overgi seg til Guds vilje, slik at han kunne si: «Skje din vilje!» I Getsemane ofret han sin vilje: på Golga- ta bar han fram sitt legemes offer.

Har du mange synder,
Jesus deg forkynner:
Gjelden er betalt!

(Sangboken 564,4)

Fra: Smertenes mann

vært før, for vi har aldri før hatt et så mørkt syn på oss selv — hatt så lite for- håpning til oss selv — så lite håp om å nå himmelen, for det hele er sort i sort, hvor vi enn vender oss hen. — Da føler man seg allerede overgivet og innfanget av det ytterste mørke, og jo mere man spreller for å komme ut av det, dess tet- tere blir det. En benevnelse som «mør- kets barn» protesterer man ikke lenger imot, for man innser nå, hvor treffende og sann, den faktisk er (1. Tess. 5,5).

Den første oppdagelse man gjør, når Kristus begynner å lyse for en, er at man ser sitt mørke — og ser det med forfer- delse. Da tror man ut fra sin medfødte og tilvante tankegang, at nå er man kommet i mørket, men sannheten i Jesus er, at man nu ser mørket, fordi man er kommet i lyset. Da trenger man til og har lov til å vende Jesu ord om, så det nå lyder: Du, som er forferdet for Herrens ord! — Se til, om ikke det mørket som er i deg, er lys? — Og hvor stort blir ikke lyset, når man kommer til å forstå dette?

Når jeg ser min synd og forferdes over hvor sort jeg er, så er det ikke noe jeg først nå er blitt, for det har jeg vært fra fødselen av. Men det nye er, at dette er blitt klart for meg hvordan jeg egentlig er, og hvis ikke det lys er lys fra Kristus, så vet ikke jeg hva lys er. For det jeg nå har oppdaget om meg selv, hadde jeg al- dri drømt — selv i de mest pessimistiske tider.

Det menneske er ikke født, som virke- lig kjenner seg selv, før det møter seg selv i lyset fra Jesus. — Å få et frelsende

møte med ham, begynner derfor med fortapelsens møte med seg selv. — Som lyset begynte i mørke, således begynner frelsen med fortapelse, fordi det er de fortapte som kan bli frelst. — Derfor må lyset først avsløre din synd og fortapthet, for hvis ikke dette finnes hos deg, så kan du aldri bli frelst. Får du ikke se mørket, kommer du aldri til å forstå med hjertet, hva det betyr at Gud er lys. Den sannhet kan nemlig aldri bli forstått med hodet, men blott av det hjerte, som trenger til det «underfulle lys» (1. Pet. 2,9). Når Peter kaller det lys underfullt, er det ikke noen alminnelig menneskelig overdrivelse for å få det til å lyde godt. Det er ikke sagt således, fordi han beundrer det lys, så han ønsker å rose det, for dette lys som Gud er i Kristus, er høyt hevet over all den slags. Det er hinsides all menneskelig bedømmelse, for det dømmer oss.

Saken er, at det lys er fullt av under, og derfor kan det kun beskrives som underfullt. Det virker også under, for det kommer til å lyse. Det første under har vi nevnt, for det er et under, at en blind kommer til å se, — at et menneske virkelig møter seg selv i sannhetens lys — det er en makeløs oppdagelse, for intet annet menneske kan hjelpe en til det, men Kristus kan: Du finner først for alvor deg selv i ham. — Gud er lys, også lys over deg, så mørket i din sjel avsløres — og nettopp fordi du føler det så mørkt, er du midt i sannhetens tindrende klare lys.

Men Gud er mer enn lys over deg. Han er lys i seg selv, og derfor er han også lys over seg selv: Ingen annen kjenner

ham, og ingen annen kan forklare ham (Matt. 11,25-27), men Jesus sier, at han vil åpenbare seg for de umyndige (Matt. 16,17). I det lys som har avslørt deg, er du nettopp blitt umyndig, og dermed har han selv anbragt deg der, hvor han også kan åpenbare seg for deg.

Nå sier ordet at det er intet mørke i ham, men derfor kan det godt være mørke omkring ham, fordi han i sitt vesen er så ubegripelig for vår fornuft: Han omgav seg med mulm som en bolig (Sl. 18,12) — Herren satte solen på himmelen, men selv har han sagt, han vil bo i mulmet (1.Kong. 8,12) — Se, jeg vil komme til deg i en tett sky — Moses nærmet seg mulmet, hvori Gud var (2. Mos. 19,9 & 20,21). — Nettopp der, hvor Gud åpenbarte seg klarest, skjedde det i mørke!

Din følelse sier kanskje at Gud er langt borte, og du føler deg så langt vekk fra Gud nettopp på grunn av mørket i din sjel. Men Guds ord sier det helt motsatte: Han er ikke langt borte, men nettopp fordi det er blitt mørkt for deg på en måte som du aldri før har kjent til, er det et bevis på at han er hos deg. Han gikk ikke fra deg da det ble mørkt, men det betød i virkeligheten, at han kom deg nær; han var i mørket, bor i mørket.

Når han omgav deg med mulm, bestrålte han deg faktisk med sitt lys, og det gjorde han for å ta bolig i deg — fast bolig i ditt hjerte, for mulmet passer for ham til bolig. Bare der kan lyset stråle hele sin glans — ikke sant? — Nå begynner du å forstå, hvorfor Peter kalte dette lys underfullt, for det kan ikke sies klare.

Og så står enda det mest underfulle tilbake: At Gud også åpenbarer seg selv i mørket. Sådan må det være, inntil vi engang kan tåle det fulle lys fra Gud. Foreløpig må det være en demper over det (1. Tim. 6,16). Det er vel også grunnen til at det ble mørkt i tre timer langfredag, for da åpenbares Gud så klart som aldri før, da mørket var til ende, lød det veldige ord: Det er fullbrakt.

Det mørkeste på korset gir oss det klarreste lys over Guds vesen (1. Joh. 4,9-10). I sannhet er «mørket ikke mørkt for ham, men natten er klar som dagen».

Men om det er mørke omkring han, så er det idel lys i ham — livets lys! — Før fallet het det: Livet var menneskenes lys, men nå heter det: Lyset er menneskenes liv. For det lys har sonet vår synd, drept døden og beseiret djevelen, mørkets fyrste.

Etter følelsens og samvittighetens lys og etter Guds hellige lov, er du en for-tapt og fordømt synder, men etter Guds lys i Kristus og evangeliet har han nå selv tatt alt ditt på seg i stedet for deg. Det er det lys som stråler ut fra evangeliet, og du behøver kun å være i det lys for å finne legedom, liv og frelse. Hvis det lys får lov å skinne for deg, så gir det deg livet i Gud, og han «blir selv et skinnende lys i ditt hjerte.»

Dette dobbelte under, at lyset avslører deg og åpenbarer Jesus for deg som din frelser, foregår inne i hjertets lønndom. Men det neste vers forteller, at det lys som trenger inn i oss fra Gud, også vil bane seg vei ut i det synlige og praktiske liv, så det kjennes av andre at lyset er

blitt tent der inne (les v. 6) — Det lys vil nemlig herske over et menneske, hvis det skal stråle klart, og Johannes gjør oppmerksom på at det ville være en absolutt motsigelse, hvis man mener å kunne eie det lys uten selv å være tatt i besittelse av det, så man vandrer etter det — lever sitt liv i overensstemmelse med det.

Den, som har fått det lys er med andre ord ikke lenger selvbestemmende, men lysbestemt, fordi lyset nå er blitt hans livelement. Der trivest han best: «Den som følger meg, skal aldri vandre i mørket, men ha livets lys». (Joh. 8,12) — Det er et løfte til den som følger Jesus — og altså ikke et forbud mot å vandre i mørket. Det er en forjettelse om at en Jesu etterfølger skal slippe å vandre i mørket. Den, som har fått det lys, behøver nemlig intet forbud imot å vandre i mørket, for der trives han ikke.

Men dette betyr ikke, at det aldri kan bli mørkt for en kristen. Det er himmelvid forskjell på å komme i mørke og å vandre i mørke. Den som gjør det siste, trivest nemlig i mørket og ønsker å bli der, og Jesus har klart påvist grunnen til det: For enhver som gjør ondt, hater lyset og kommer ikke til lyset, for at hans gjerninger ikke skal avsløres. Den som vandrer i mørket har altså det som sitt livelement. Men det er noe helt annet med den som tror på Jesus — og for en tid kommer inn i åndelig mørke. Han har det ondt i sitt mørke og ønsker intet heller enn å komme ut av det igjen, for hans egentlige liv er å vandre i lyset.

Vi må altså ikke misforstå v.6, som om det betød, at når en kristen kommer inn i mørket, har han ikke mere sam-

fund med Faderen. Det skulle på en måte være selvsagt, men den som er i det, kan ikke si seg selv det. Og nettopp fordi han tror om seg selv, at hans gudsfølelse er tapt, blir det så forferdelig mørkt for ham. I den situasjon er du henvist til å høre det fra en annen, som har prøvet å komme i mørke: Ditt samfund med Gud behøver ikke å være tapt, fordi du er kommet i mørke, men sannheten er, at Gud i stedet for å ha forkastet det, har noe han vil med det, som han best kan få gjort i mørke - uten at du riktig forstår det, mens det står på. Og alt imens du synest at forbindelsen er bristet, er Gud bare i ferd med å prøve hvor sterk den er.

Og hånden på hjertet: Har du noen sinne følt det så sterkt som nu, at Gud er unnnværlig — når du stille tenker over det, så viser den trang jo nettopp, at forbindelsen er der ennå: Salige er de, som hungrer (Mt. 5,6). Det ord har Jesus nettopp sagt til deg i din situasjon for å hjelpe deg igjennom mørket. Og mens han på denne måte prøver din tro, er hans mening at den skal vokse derved. Les ordet i Es. 50,10: Du skal altså ikke lytte til ditt eget hjerte, men til andres erfaring og mest til Jesu ord. — Og hvordan skulle du få fatt i «mulmets skatte» uten å komme i mørke (Es. 45,3)?

For å få det helt klart, at ordene i v. 6 ikke dømmer deg fra livet i Gud, må vi

legge merke til det som er karakteristisk for den som vandrer i mørket: Han lever på en løgn og gjør ikke sannheten — den løgn, at mørket skjuler både ham selv og hans onde gjerninger, men den, som vil unngå lysets dom over sin synd, spikrer dermed seg selv fast til dommen. Han gjør løggen i sitt hjerte, bedrager seg selv og prøver å bedrage Gud — lykkes det?

Det å gjøre sannheten er også noe man gjør i sitt hjerte: Man vedgår sin synd og sin kjærlighet til den. Midt i sitt mørke kommer man allikevel til lyset. Å gjøre sannheten og komme til Jesus er to uttrykk for samme sak — å la sannhetens dom gå inn over hjerte og liv er å gjøre sannheten. Vi dømmer oss selv med ordets lys, og nettopp derved kommer vi til lyset (Joh. 3,21) — og er i Gud. For hvis det er eller blir åpenbart, at hans gjerning er gjort i Gud, så må han jo også selv være der. Det sa i hvert fall Jesus. Og det er klart, at man ikke samtidig kan gjøre sannheten i Gud — dømme seg selv - og så enda være utenfor ham. — Nu kan du se, om du vandrer i mørket — eller bare er kommet i mørke. Hva gjør hjerte?

Av

Marius Jørgensen
ved

Godtfred Nygård.

Da sa Herren til ham: Hva har du i din hånd? Og han så: En stav

(2.Moseb.4,2)

Staven hadde hittil vært Mose's våpen og arbeidsredskap. Med den utførte han sin gjerning, å røkte fårene. Til dette bruk var staven god nok.

Men hva dugde en hyrdestav i det arbeide som Herren nu kalte ham til? Kunne han med en stav overbevise Israel om at Herren hadde sendt ham, eller bøye Faraos overmot?

Men Herren kunne forvandle staven, så den ble et farlig våpen og en veltalende predikant, — så den åpnet klipper og banet vei midt gjennom havet. Det er ikke stavens krefter, men det er Herrens krefter i staven. Herren åpenbaret sin kraft gjennom staven, enda den bare er en stav.

Du mismodige broder, som synes Herren har satt deg til en gjerning der du

ikke duger, se på Moses og på Moses sin stav. Er det ikke slik at Herren har sagt til deg: «Så gå nå, og jeg vil sende deg»? (2.Moseb.3,10). Hva gjør det da om dine evner er så små i forhold til arbeidet du skal gjøre, som Moses hyrdestav syntes avmechtig i kampen mot Faraos overmot og Israels vankelmodighet og trællesinn og vantro?

Herren forvandlet staven; Herren formeiret de fem brød og de to små fisker: med Gideons 300 menn slo Herren medianiternes tusener. Og en Kristi disippels små gaver — la dem kun synes små! forvandler og mangfoldiggjør han, så der ved dem utrettes veldige ting. Det har Herren ofte gjort.

Johannes Brandtzæg

Sommarskulane 1984

Det vert sommarskule på Bakketun folkehøgskule, Verdal, i tida 20. -24.6.84.

Innmelding til Godtfred Nygård, 5420 Rubbestadneset, tlf. 054-27435 innan 20.5.84.

Vidare vert det sommarskule med årsmøte på Nordhordland folkehøgskule, Frekhaug, i tida 11.—15.7.84.

Innmelding til Karl B. Bø, Vistnesvegen, 4070 Randa-berg, tlf. 04-598746 innan 15.6.84.

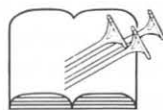
Program for sommarskulane kjem i eit seinare nr.

Styret.

Så sa Herren: Stå på veiene og se til, og spør etter de gamle stier, spør hvor veien går til det gode, og vandre på den! Så skal dere finne hvile for deres sjeler. Men de sa: Vi vil ikke vandre på den.

Jer. 6,16.

Menneskene i vårt århundre tror på fremskrittet, om de i det hele tror på noe. Utvikling er det store ord som brukes til forklaring på de vanskelige spørsmål i tilværelsen. Vi går stadig fremover, og legger gamle tiders mørke tilstander bak oss.

Derfor er menneskene i vår tid alltid på leting etter noe nytt. Det vi har, duger ikke — og det vi satte slik lit til bare for kort tid siden, ble en skuffelse. La oss finne noe nytt.

Og det er sikkert nok. — På mange områder har menneskene opplevet utrolige fremskritt. Hva moderne teknikk kan utrette, er overveldende. Og de som har mest innsikt, sier at vi har enda større ting i vente.

Men er vi nå blitt lykkeligere under alt fremskrittet? Det er ikke så sikkert. På samfunnsmoralens område har vi helst gått tilbake. Og i menneskehjertene råder fortvilelsen — slik er det hos svært mange.

Tenk om vår tids mennesker kunne lytte til hva Guds ord har å si om veie til det gode!

Det er de gamle veiene du skal spørre etter, sier Guds ord. Veiene til fred med Gud i en god samvittighet, veien til den indre fred som overgår all forstand, den veien er gammel. Mange har forlatt den. Fedrenes kristne tro var for gammel-dags, en måtte ha noe nytt. De ville ikke gå på den gamle veien. Men hvor de så lette, og hvor de gikk — fred med Gud fant de ikke.

Vil du høre på Guds ords stille røst? Spør etter den gamle veien, og gå den. Så skal du finne hvile for din sjel.

Den gamle veien heter omvendelse og tro på Jesus. Den vil føre deg gjennom et redelig oppgjør med Gud om dine synder, og fram til Jesu kors, hvor du får nåde til å tro at han døde for deg.

Det kan være mange ting å angre, når en ser tilbake på livsveien. Men ingen har noen gang angret at de fulgte Jesus. Aller minst har de angret det når de stod ved dødens port. Der kan intet menneske følge oss. Men Jesus kan.